

ΛΕΝΑ ΜΑΝΤΑ

№1 ΑΓΑΠΗΜΕΝΗ ΕΛΛΗΝΙΔΑ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ ΤΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

ΕΡΩΤΑΣ ΣΑΝ ΒΡΟΧΗ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ: **Έρωτας σαν βροχή**
ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ: Λένα Μαντά
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ – ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: Άννα Μαράντη
ΣΥΝΘΕΣΗ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: Τζίνα Γεωργίου
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: Ελένη Σταυροπούλου

© Λένα Μαντά, 2009

© Φωτογραφίας εξωφύλλου: Reilika Landen/Arcangel
© Εικονιδίου εξωφύλλου: Svetlana Prikhnenko/Shutterstock
© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2009

Πρώτη έκδοση: Μάιος 2009, 50.000 αντίτυπα
Δεύτερη έκδοση: Φεβρουάριος 2018, 154η χιλιάδα

ISBN 978-618-01-2484-2

Τυπώθηκε στην Ευρωπαϊκή Ένωση, σε χαρτί ελεύθερο χημικών ουσιών, προερχόμενο αποκλειστικά και μόνο από δάση που καλλιεργούνται για την παραγωγή χαρτιού.

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής αδείας του εκδότη κατά οποιοδήποτε τρόπο ή μέσο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, διανομή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση, παρουσίαση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.

Έδρα: Τατοίου 121, 144 52 Μεταμόρφωση
Βιβλιοπωλείο: Εμμ. Μπενάκη 13-15, 106 78 Αθήνα
Τηλ.: 2102804800 • fax: 2102819550 • e-mail: info@psychogios.gr
www.psychogios.gr • <http://blog.psychogios.gr>

PSYCHOGIOS PUBLICATIONS S.A.

Head Office: 121, Tatoiou Str., 144 52 Metamorfossi, Greece
Bookstore: 13-15, Emm. Benaki Str., 106 78 Athens, Greece
Tel.: 2102804800 • fax: 2102819550 • e-mail: info@psychogios.gr
www.psychogios.gr • <http://blog.psychogios.gr>

ΛΕΝΑ ΜΑΝΤΑ

ΕΡΩΤΑΣ
ΣΑΝ ΒΡΟΧΗ

ΤΑ ΕΡΓΑ ΤΗΣ ΛΕΝΑΣ ΜΑΝΤΑ
ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ

- Βαλς με δώδεκα θεούς*, 2005
Θεανώ, η Λύκαινα της Πόλης, 2006
Το σπίτι δίπλα στο ποτάμι, 2007
Η άλλη πλευρά του νομίσματος, 2008
Έρωτας σαν βροχή, 2009
Το τελευταίο τσιγάρο, 2010
Δεν μπορεί, θα στρώσει! (διηγήματα), 2010
Χωρίς χειροκρότημα, 2011
Όσο αντέχει η ψυχή, 2012
Με λένε Ντάτα, 2013
Ήταν ένας καφές στη χόβολη, 2014
Τα πέντε κλειδιά, 2014
Μια συγγνώμη για το τέλος, 2015
Όσα ήθελα να δώσω (διηγήματα), 2015
Η εκδίκηση των αγγέλων, 2016
Γράμμα από χρυσό, 2017

Προλογικό σημείωμα του εκδότη

Όταν τον Σεπτέμβριο του 2004 γνώρισα πρώτη φορά τη Λένα Μαντά, κατά την υπογραφή του συμβολαίου για το βιβλίο της *Βαλς με δώδεκα θεούς*, τίποτα δεν προμήνυε ότι αυτή η συνάντηση θα ήταν η απαρχή μιας μακρόχρονης συνεργασίας. Είχα στα χέρια μου ένα σύγχρονο μυθιστόρημα κοινωνικού περιεχομένου, με καλοστημένους χαρακτήρες, πλοκή, ανατροπές και συναίσθημα, και απέναντί μου μια κυρία γελαστή, δυναμική, έξυπνη και προσγειωμένη. Δεν μπορούσα, βέβαια, τότε να προβλέψω ότι ο συγκεκριμένος συνδυασμός θα οδηγούσε σε αυτό που πολλά ΜΜΕ έχουν αποκαλέσει «εκδοτικό φαινόμενο Λένα Μαντά», ούτε ότι η επαγγελματική μας σχέση θα εξελισσόταν σταδιακά σε σχέση ζωής. Πρωτοφανή για τα ελληνικά δεδομένα η αγάπη των αναγνωστών για την ίδια και τα βιβλία της, αλλά και ο σεβασμός των βιβλιοπωλών και των ομοτέχνων της απέναντι στο ήθος και στον αέριο χαρακτήρα της. Ο επαγγελματισμός της, η εργασιομανία της, το πάθος και το μεράκι της μοναδικά. Οι αριθμοί που συνοδεύουν το όνομά της, από τις πωλήσεις των βιβλίων της μέχρι τις κριτικές που δημοσιεύονται από τους αναγνώστες της, πραγματικά εντυπωσιακοί. Η Λένα Μαντά αποτελεί ένα τεράστιο κεφάλαιο για τις Εκδόσεις Ψυχογιός, αλλά και για τον ελληνικό εκδοτικό χώρο εν γένει. Και της αξίζει.

Θάνος Ψυχογιός

Λίγα λόγια από μένα...

Είναι η πρώτη φορά που ξεκινάω έναν πρόλογο, έχοντας τόσο λίγα να πω. Τα περισσότερα έχουν να κάνουν με το πώς αισθάνομαι. Κρατάτε στα χέρια σας ένα βιβλίο, με το οποίο ήμουν, είμαι και θα είμαι απόλυτα... ερωτευμένη. Όσο το έγραφα, έζησα πολύ όμορφες στιγμές, κι όταν έπρεπε να διακόψω, αισθανόμουν ότι μου έλειπε. Πολλές νύχτες δεν μπορούσα να κοιμηθώ· ο υπολογιστής με τραβούσε σαν μαγνήτης, οι ήρωες με καλούσαν να συμπληρώσω την εξέλιξη της ζωής τους. Κι εγώ έγραφα συνεχώς...

Ούτε κατάλαβα πώς τελείωσε· αλλά τότε ήρθε και το πιο δύσκολο. Η μαγεία του συνέχιζε να με κρατάει δέσμια. Πέρασε το καλοκαίρι κι εγώ ήμουν ακόμη παρέα με την Κλαιλία μου στα καντούνια της Κέρκυρας, σύντροφος στα ταξίδια της ψυχής της, σαγηνευμένη από τη γλύκα που μου άφησε η γνωριμία μου μαζί της.

Ξέρω πως θα αναρωτηθείτε από πού ξεκίνησε αυτό το βιβλίο, ποια η αφορμή που το γέννησε. Λέω πάντα ότι, όταν γράφεις για ανθρώπους, πρέπει πρώτα να μπορείς να τους ακούς και να τους καταλαβαίνεις, να νιώθεις τον πόνο τους και να δέχεσαι τις επιλογές τους, χωρίς να τους καταδικάζεις αν δε στάθηκαν στο ύψος των δικών σου προσδοκιών. Εγώ άκουσα κάποτε ένα Νικηφόρο... έναν άντρα που, ενώ ήταν με τη γυναίκα του, άφησε να μπει στη ζωή του ένας λαθραίος έρωτας, μια άλλη γυναίκα, και εν γνώσει του την κοροΐδεψε. Σνηθητισμένη ιστορία, θα μου πείτε. Ωστόσο, μου έδωσε το έναυσμα· ήταν η φλόγα που άναψε το φιτίλι της έμπνευσης. Την έκανα βιβλίο και φώτισα όχι αυτόν που απάτησε... αλλά εκείνη τον τρίτο άνθρωπο που απάτησε και απατήθη-

κε πολύ σκληρά· που πλήρωσε τις συνέπειες της πράξης της, καταστρέφοντας όχι μόνο τη δική της ζωή αλλά και όσων την αγάπησαν πραγματικά.

Δεν ξέρω τι συναισθήματα θ' αφήσει σ' εσάς αυτό μου το έργο. Ελπίζω και εύχομαι να το ερωτευτείτε όπως εγώ...

Το βιβλίο είναι αφιερωμένο στον... Νικηφόρο· στον άγνωστο σ' εσάς Νικηφόρο, που στη δύση της ζωής του μου εμπιστεύτηκε την ιστορία του μαζί με τον πόνο που προκάλεσε. Ας με συγχωρήσει που δεν έγραψα για εκείνον, αλλά για την άλλη... την Κλαίλια του...

Λένα Μαντά

Κόματα...

Το πέτρινο λιοντάρι στην είσοδο του όρμου την περίμενε όπως κάθε μέρα κι εκείνη γύρισε το τιμόνι της βάρκας προς το μέρος του. Τρεις μέρες ο θυμός της θάλασσας δεν την είχε αφήσει να πάει κοντά του, τρεις μέρες περίμενε υπομονετικά τα κύματα να εκτονώσουν την οργή τους. Τα έβλεπε να ορμούν μανιασμένα στα βράχια κι ας ήξεραν ότι θα διαλυθούν στις κοφτερές άκρες τους. Ήταν δικό τους μέλημα αυτές οι απόκρημνες ακτές· το κομμάτιασμα της στεριάς ήταν το μόνο τους δημιούργημα· το ολοδικό τους έργο τέχνης...

Γύρισε και κοίταξε πίσω της το σπίτι της να ξεμακραινεί. Αναπauόταν στον κλειστό του όρμο, πνιγμένο στο πράσινο, απομονωμένο... όπως και η ίδια. Η φιγούρα του άντρα στην ακτή τής ήταν γνώριμη, γι' αυτό και χαμογέλασε. Ακόμη κι από κει που ήταν μπορούσε να νιώσει ολοκάθαρα την αγωνία του· θα διαρκούσε μέχρι την ώρα που θα τη βοηθούσε να ξαναδέσει τη βάρκα της, για να την οδηγήσει κατόπιν στην ήσυχη κουζίνα, και να της φτιάξει η Ευγενία, η γυναίκα του, τη συνηθισμένη ζεστή σοκολάτα, σερβιρισμένη στην αγαπημένη της κούπα, μαζί με ένα τρυφερό χάνδι στα μαλλιά, όπως τότε που ήταν παιδί.

Η Ευγενία κατέβηκε με κόπο τα σκαλιά και πάτησε στην άμμο· ήταν δροσερή και αυτό ανακούφισε κάπως τον πόνο των ποδιών της. *Πάει στο καλό, γέρασα μου φαίνεται!* σκέφτηκε και

πλησίασε τον άντρα της. Εκείνος είχε ακόμη τα μάτια καρφωμένα στη μικρή άσπρη βάρκα, που ξανοιγόταν με ταχύτητα.

«Τι κάνεις εδώ;» τον ρώτησε, αν και ήξερε την απάντηση.

«Έφυγε... Πάλι στο λιοντάρι πηγαίνει...» απάντησε εκείνος χωρίς να παίρνει τα μάτια του από τη θάλασσα.

«Ε, τόσες μέρες κλείστηκε από την κακοκαιρία... Δεν το περίμενες ότι σήμερα, που είναι όλα ήσυχα, θα έφυγε;»

«Τι κακό κι αυτό; Τι κάνει κάθε μέρα εκεί πέρα, μου λες; Έχει μάθει κάθε κομματιασμένο βράχο, κάθε σάλεμα της θάλασσας, κάθε σπηλιά...»

«Αφού όλο το καλοκαίρι η Κέρκυρα γεμίζει τουρίστες, μόνο το χειμώνα την απολαμβάνει, δεν την καταλαβαίνεις; Δε βλέπεις πώς σφίγγει τα χείλη η κοπέλα μας, κάθε φορά που βλέπει τα τουριστικά να κάνουν κατάληψη στη θάλασσά της; Η Κλαίλια υποφέρει όταν το νησί γεμίζει κόσμο... Άσ' την τώρα να το απολαύσει. Δε φυσάει και ούτε έχει κρύο! Έλα, Σπυρέτο... πάμε μέσα, έχει υγρασία και εμείς δεν είμαστε πια νέοι...»

Τον έπιασε από το μπράτσο και όταν ο άντρας δεν έδειξε έτοιμος να την ακολουθήσει, έβαλε παραπάνω δύναμη, μέχρι που εκείνος υποχώρησε. Κόντευε πια τα εβδομήντα, όπως και η γυναίκα του...

Είκοσι χρόνων ήταν και οι δύο όταν μπήκαν στη δουλειά του Ριχάρδου Αγαπηνού, του πατέρα της Κλαίλιας. Η γυναίκα του η Λουκία ήταν έγκυος τότε και ήθελαν βοήθεια. Αρραβωνιασμένοι η Ευγενία και ο Σπύρος, είδαν σ' αυτή τη δουλειά την ισόβια λύση του οικονομικού τους προβλήματος κι έτσι εγκαταστάθηκαν στο αρχοντικό του Αγαπηνού, μέσα στην πόλη της Κέρκυρας: ένα τεράστιο σπίτι, που τα παράθυρά του έβλεπαν στον κόλπο της Γαρίτσας και οι ιδιοκτήτες του αντίκριζαν

το πέλαγος μόλις ξυπνούσαν. Στρατιά ολόκληρη το υπηρετικό προσωπικό, αλλά η Ευγενία, που η κυρά της την ξεχώρισε αμέσως, από την αρχή μπήκε στην υπηρεσία της ντελικάτης αρχόντισσας. Ο Σπύρος ανέλαβε τον κήπο, μια και τα λουλούδια ήταν η αδυναμία του. Τους μιλούσε, τα φρόντιζε και σε λίγο έγινε αισθητή η διαφορά. Τα τριαντάφυλλα έδειξαν αμέσως την εύνοιά τους στον καινούργιο κηπουρό και άνθισαν με ζωηράδα, σκορπώντας το άρωμά τους στην ατμόσφαιρα κι ευχαριστώντας ταυτόχρονα τους άρχοντες και τους επισκέπτες τους. Κανένας δεν ήξερε τι έκανε ο Σπύρος στον κήπο, ωστόσο τα αποτελέσματα ήταν θεαματικά και ο κύριός του, από τον πρώτο καιρό, του έδωσε μεγάλο δώρο.

Κανένας δεν περίμενε ότι η Λουκία θα χανόταν τη στιγμή που θα γεννούσε το όμορφο μωρό της. Το μόνο που πρόλαβε να πει πριν φύγει ήταν το όνομα της μικρής: «Κλαίλια»... Όλοι ξαφνιάστηκαν, εκτός από την Ευγενία. Εκείνη ήξερε την αγάπη της κυράς της για τον Ξενοπούλο και ότι το μυθιστόρημά του *Αναδυομένη* ήταν πάντα στο προσκεφάλι της Λουκίας. Το είχε μάθει απ' έξω, και όμως το διάβαζε ξανά και ξανά. Πολλές φορές έβαζε και την ίδια να της διαβάσει. Η στιγμή που ο Παύλος γκρεμίζεται, για να ξεριζώσει και να πετάξει τα λουλούδια στην Κλαίλια, που προτίμησε τον αδελφό του, ήταν η αγαπημένη της, και η ευαίσθητη αρχόντισσα έκλαιγε κάθε φορά που την άκουγε. Έτσι, το όνομα που δόθηκε στο παιδί ήταν Κλαίλια και κανένας δεν τόλμησε να αγνοήσει την εντολή της ετοιμοθάνατης μητέρας.

Ο Αγαπηνός, μόλις χάθηκε η γυναίκα του, ένωσε το έδαφος να φεύγει κάτω από τα πόδια του. Την αγαπούσε πολύ, από τότε που θυμόταν τον εαυτό του. Ήταν παιδιά φίλων και η ένωσή τους δεν ξάφνιασε κανέναν. Όλοι στην πόλη γνώριζαν τον έρωτα που πυρπολούσε την καρδιά του νεαρού Ριχάρδου. Οι

φήμες έλεγαν ότι δε γνώρισε καμιά γυναίκα, προτού κάνει δική του την όμορφη Λουκία. Οι φίλοι του τον κοροΐδευαν που δεν τους ακολουθούσε στα γλέντια τους με πληρωμένη συντροφιά, αλλά εκείνος περίμενε υπομονετικά να περάσουν τα χρόνια, για να κάνει δική του τη γυναίκα της ζωής του. Έφυγε από την Κέρκυρα με το ζόρι, μια κι έπρεπε να σπουδάσει στην Αθήνα δικηγόρος, συνεχίζοντας την παράδοση της φαμίλιας του, και να αναλάβει την οικογενειακή φίρμα· επέστρεψε χωρίς περιττές καθυστερήσεις στη νησί. Προτού καταταγεί, την αρραβωνιάστηκε και, μόλις απολύθηκε, παντρεύτηκαν. Η ένωση τους για χρόνια δεν ευοδώθηκε με έναν απόγονο. Η πάντα εύθραυστη υγεία της Λουκίας οδήγησε σε πολλές αποβολές. Ο Ριχάρδος τής δήλωσε ότι δεν ήθελε παιδιά, για να μην κινδυνεύσει περισσότερο, αλλά η Λουκία τον έπειθε πάντα να ξαναδοκιμάσουν· μέχρι που γεννήθηκε η Κλαίλια... με τίμημα τη ζωή της μητέρας της.

Η Κλαίλια έσβησε τη μηχανή της βάρκας της και σήκωσε ψηλά το βλέμμα. Τα μάτια της συνάντησαν τα μάτια του λιονταριού. Από μια ιδιοτροπία της φύσης, εκείνος ο βράχος είχε την όψη του άρχοντα του ζωικού βασιλείου, που αγέρωχος αγναντεύει τη θάλασσα, σαν κάτι να περιμένει, σαν να 'ναι ζήτημα ζωής και θανάτου να το αντικρίσει πρώτος. Η μορφή κάτω από τα μάτια ξεθώριαζε λίγο, αλλά η Κλαίλια μπορούσε να διακρίνει το στόμα με τα αιχμηρά δόντια γυμνωμένα, έτοιμα να αντιμετωπίσουν τον κίνδυνο που θα ερχόταν από το πέλαγος. Η φύση είχε φροντίσει και για την πλούσια χαίτη του, προσφέροντας άγριους θάμνους που αγκάλιαζαν το πέτρινο κεφάλι.

Γύρισε κι εκείνη το βλέμμα στο γαλάζιο ολόγυρά της. Η θάλασσα έσμιγε με τον ουρανό, ο ήλιος ήταν θαμπός, γεννούσε

περίεργες σκιές· μία από αυτές έμοιαζε με γοργόνα που κολυπούσε κάτω από την επιφάνεια. Ευχήθηκε τα παραμύθια της Ευγενίας να ήταν αληθινά. Να υπήρχαν γοργόνες στα βάθη της αγαπημένης της. Βελούδινα πλάσματα που κουβαλούσαν τη σοφία αιώνων, που γνώριζαν τα πάντα για τους ανθρώπους και ας μην είχαν ζήσει ποτέ ανάμεσά τους. Τι θα της έλεγαν, άραγε, αυτή τη στιγμή; Θα την κατηγορούσαν για τα τόσα λάθη της; Ή θα την παρηγορούσαν που η αγάπη δεν της δόθηκε σαν δώρο αλλά σαν κατάρα;

Ίσως και να μπορούσαν να της πουν πότε η ζωή της πήρε λάθος δρόμο, πού έφταιξε και γιατί ποτέ δεν υπήρξε ίδια με τις άλλες κοπέλες της ηλικίας της. Τώρα, στα σαράντα έξι της χρόνια, θα ήθελε να ξέρει... Ίσως ήταν πια καιρός να μάθει πώς κατάφερε να σκορπίσει στα βάθη της θάλασσας τόση αγάπη, τόσο πόνο, τόση θυσία... Ίσως κάποια γοργόνα να είχε συναντηθεί με όλα αυτά που πέταξε στο πέλαγος και να μπορούσε να της δώσει τις απαντήσεις που έψαχνε τόσα χρόνια. Μήπως γι' αυτό δεν είχε απομονωθεί σε αυτή τη γωνιά της Κέρκυρας;

Κοίταξε πάλι το σπίτι της. Έμοιαζε κι αυτό με το λιοντάρι. Σφηνωμένο σ' ένα βράχο, απροσπέλαστο, κρυμμένο από αδιάκριτα μάτια, μ' ένα μικρό κομμάτι θάλασσας μπροστά του, σαν παράθυρο στην απεραντοσύνη που λάτρευε. Ήταν στιγμές που θα ήθελε να γίνει ένα μ' αυτήν... στιγμές που σκεφτόταν να ανοιχτεί με τη βάρκα της και να βυθιστεί σ' αυτό το σκούρο μπλε μυστήριο που την τραβούσε σαν μαγνήτης. Δεν το έκανε ποτέ.

Η Ευγενία έριξε μια ματιά από το παράθυρο και είδε τη μικρή βάρκα ακίνητη. Για γυναίκα της ηλικίας της μπορούσε να καμαρώνει ότι τα μάτια της έβλεπαν σαν μικρού παιδιού. Η Κλαίλια είχε σταματήσει στη γνώριμη θέση της. Μπορούσε να

τη φανταστεί να θαυμάζει γεμάτη δέος το λιοντάρι της Παλαιοκαστρίτσας... εκείνον το βράχο...

«Τώρα τι κάνει, μου λες;» τη ρώτησε ο Σπύρος, ακολουθώντας το βλέμμα της.

«Μιλάει με τις γοργόνες!» του απάντησε η γυναίκα του.

«Εσύ φταις! Εσύ και τα παραμύθια που της γέμιζες το κεφάλι, όταν ήταν μικρή!» την κατηγορήσε ο Σπύρος και ρούφηξε με θόρυβο μια γουλιά απ' τον καφέ του.

«Βάλ' τα και μαζί μου τώρα! Ας όψεται εκείνος! Που μαύρη η ώρα που πάτησε το πόδι του στο νησί! Μαύρη και η ώρα που τον συνάντησε! Η Κλαίλια, η μονάκριβη κόρη του Αγαπηνού, να ζει σαν ερημίτισσα!» έκανε η Ευγενία με έντονο ύφος.

«Άραγε τι να γίνεται...;»

«Ούτε που να το πεις αυτό το όνομα εδώ μέσα!»

«Στάσου, γυναίκα, και δε ρώτησα για κείνον! Άλλο πέρασε από το μυαλό μου... γι' άλλο πλάσμα αναρωτήθηκα...»

«Αυτό κι αν πρέπει να ξεχάσεις! Τι σου ήρθε τώρα;»

«Όσο περνούν τα χρόνια τόσο το θυμάμαι...»

«Γέρασες, μου φαίνεται, κακομοίρη μου! Μην τα σκαλίζεις αυτά! Ποτέ!»

«Γιατί... εκείνη τι κάνει; Γιατί νομίζεις ότι μιλάει με τις γοργόνες σαν αλλοπαρμένη; Γιατί κρύφτηκε απ' όλους και από την ίδια τη ζωή ακόμη;»

«Δε μας πέφτει λόγος, Σπυρέτο!»

«Σ' εμάς δεν πέφτει; Σ' εμάς που τη μεγαλώσαμε σαν το παιδί που δε μας αξίωσε ο Θεός; Ποιον άλλον έχει; Κι αν ο Παύλος...»

«Μπα σε καλό σου σήμερα! Όλο το παρελθόν θα θυμηθείς; Πάει ο Παύλος! Πήρε των ομματιών του!»

«Και τον αδικείς;»

«Όχι...»

Ο θάνατος της Λουκίας άλλαξε σε μια νύχτα τη ζωή στο αρχοντικό του Αγαπηνού. Ο ίδιος κλείστηκε στον εαυτό του και στα σκοτεινά δωμάτια. Οι μήνες έγιναν χρόνια κι εκείνος έβγαινε μόνο για να πάει στο γραφείο του, μέχρι που κι αυτό το έκανε μόνο όταν ήταν ανάγκη. Την κόρη του, που μεγαλώνοντας γινόταν ίδια η μητέρα της, την έβλεπε σπάνια. Μαχαίρι στην πληγή του τα μάτια της, που είχαν το ίδιο σπάνιο χρώμα με αυτά της γυναίκας του· γκριζα, φωτεινά, με μικρές, σχεδόν αδιόρατες πράσινες ανταύγειες. Τα μαύρα μαλλιά της Λουκίας, που τρελαινόταν να τα βλέπει απλωμένα δίπλα του, στεφάνωναν τώρα και το κεφάλι της κόρης τους και δεν άντεχε να αντικρίζει τη λάμψη τους. Του φαινόταν ότι αυτό το αντίγραφο είχε ρουφήξει την πνοή από το πρωτότυπο, που του ήταν απαραίτητο για να συνεχίσει να ζει. Κι ήταν σαν να είχε κλέψει τη δική του ανάσα.

Μαράζωσε ο Ριχάρδος Αγαπηνός. Στα σαράντα πέντε του έδειχνε να είχε γεράσει. Το σώμα κύρτωσε, τα μάτια σκοτεινίασαν, τα μαλλιά άσπρισαν, τα χείλη σφίχτηκαν, οι φίλοι απομακρύνθηκαν χωρίς να το θέλουν. Προσφέρθηκαν να τον βοηθήσουν, μα εκείνος αρνήθηκε. Τρόμαξαν στην αντίδρασή του, σαν του είπαν να ξαναπαντρευτεί, να δώσει μια μητέρα στην Κλαίλια. Θηρίο ανήμερο έγινε και τους πέταξε κακήν κακώς από το σπίτι. Δε δέχτηκε να ξαναδεί κανέναν τους, θεωρώντας ότι πρόσβαλαν τη μνήμη της. Ένα βράδυ ξεριζώσε όλα τα τριαντάφυλλα με τα ίδια του τα χέρια. Καταματωμένος, τρόμαξε την Ευγενία και τον Σπύρο που τον περιποιήθηκαν. Ήταν οι μόνοι που τολμούσαν να τον πλησιάσουν, και ειδικά η Ευγενία, που ήταν η αγαπημένη της Λουκίας. Στα χέρια της κοιμήθηκε εκείνο το βράδυ, αφού έκλαψε σαν μωρό στην αγκαλιά της. Σ' εκείνη την αγκαλιά, τη μοναδική που γνώρισε και η Κλαίλια. Το χάδι της Ευγενίας είχε η μικρή αντί για της μητέ-

ρας της. Στα χέρια της μεγάλωσε, εκείνη άκουσε τις πρώτες φωνούλες και τα μπερδεμένα λογάκια, εκείνη καρδιοχτύπησε στα πρώτα αβέβαια βήματα, κι αυτή η πιστή γυναίκα ήταν που ξενυχτούσε στο προσκεφάλι της, μέχρι να πέσει ο πυρετός στις αρρώστιες της. Στον ίσκιο της πατούσε όλα τα χρόνια...

Η Κλαίλια κατάλαβε αμέσως την αλλαγή του καιρού. Τα μάτια της, σαν συνάντησαν τα μολυβιά σύννεφα, απλώς της το επιβεβαίωσαν. Ήταν ζήτημα λεπτών να ξεσπάσει η καταιγίδα. Η θάλασσα είχε σκοτεινιάσει, η σκιά της γοργόνας χάθηκε. Σαν να κατάλαβε κι εκείνη το κακό που θα ξεσπούσε και βιάστηκε να βρεθεί στην ηρεμία του βυθού. Μικρά άσπρα λοφάκια εμφανίστηκαν και η βάρκα της άρχισε να κλυδωνίζεται. Με σταθερά χέρια άναψε τη μηχανή και γύρισε το τιμόνι προς τη στεριά. Ο Σπύρος θα πρέπει να ήταν ήδη στην ακροθαλασσιά και να την περίμενε. Πιθανότατα μέχρι να φτάσει θα είχε ξεσπάσει η μπόρα και θα γινόταν μούσκεμα ο καημένος. Οι πρώτες σταγόνες την άγγιξαν τη στιγμή που πατούσε στη μικρή τσιμεντένια προβλήτα.

«Πάλι καλά που πρόλαβες, κυρά!» σχολίασε ο ηλικιωμένος άντρας και το βλέμμα του τη μάλωσε τρυφερά, ενώ τα έμπειρα χέρια του ασφάλιζαν το μικρό σκαρί.

Αντί για την απάντηση της Κλαίλιας, ακούστηκε μια βροντή. Τρέχοντας και οι δύο, με τη βροχή να πέφτει με ορμή, χώθηκαν στο σπίτι. Την επόμενη στιγμή εμφανίστηκε η Ευγενία. «Αχ, τι θα κάνω με σας τους δύο;» αναφώνησε. «Θα πουντιάζετε! Τρέχα, κυρά μου, ν' αλλάξεις, μην κρουώσεις! Κι εσύ, τρελόγερε... Πάλι με πετρέλαιο πρέπει να σε τρώψω!»

«Αμάν η γκρίνια σου, γυναίκα!» διαμαρτυρήθηκε εκείνος. «Ούτε τρεις σταγόνες δε μας άγγιξαν!»

Δεν πρόλαβε να αποσώσει την κουβέντα του και μια δυνατή βροντή συντάρραξε το σπίτι.

Η Ευγενία σταυροκοπήθηκε. «Ο Άγιος να βάλει το χέρι του! Θα χαλάσει ο κόσμος σήμερα!» ψιθύρισε.

Η Κλαίλια άλλαξε ένα συνωμοτικό βλέμμα με τον Σπύρο, όπως τότε που ήταν μικρή, και έτρεξε στο δωμάτιό της να βάλει στεγνά ρούχα. Αν δεν το έκανε, η Ευγενία ήταν ικανή να την ακολουθήσει και να την ντύσει η ίδια, σαν να ήταν πέντε χρόνων...

Όταν έφτασε ο καιρός να πάει σχολείο, ο Σπύρος και η Ευγενία έβαλαν τα καλά τους και τη συνόδεψαν στον αγιασμό. Ο Σπύρος ήταν αυτός που της πρωτοκουβάλησε τα βιβλία, σαν γύρισαν μαζί το μεσημέρι. Όλοι απόρησαν που ο άρχοντας Αγαπηνός έστειλε την κόρη του σε δημόσιο σχολείο και δε σκέφτηκαν ότι αυτό ήταν αποτέλεσμα της παντελούς αδιαφορίας του. Όσες φορές κι αν προσπάθησε η Ευγενία να του μιλήσει, να τον κάνει να ενδιαφερθεί και να πάρει μια απόφαση για το σχολείο της κόρης του, εκείνος την άκουγε με άδειο βλέμμα και ύστερα έφευγε χωρίς να δώσει απάντηση. Ο Σπύρος, λοιπόν, πήρε την πρωτοβουλία και την έγγραψε στο πιο κοντινό δημοτικό.

«Μα πώς θα πάρουμε τέτοια ευθύνη;» είχε αναρωτηθεί η Ευγενία.

«Και βλέπεις να μπορούμε να περιμένουμε;» είχε αποκριθεί ο άντρας της. «Ο αφέντης, έτσι που πάει, θ' αφήσει το παιδί αμόρφωτο! Αυτός, μάτια μου, ούτε βλέπει ούτε ακούει, όταν πρόκειται για τη θυγατέρα του! Κάτσε να πάει το παιδί με το καλό στην πρώτη τάξη και απέ βλέπουμε τι θα κάνουμε!»

Κι έτσι, η Κλαίλια γράφτηκε στο δημόσιο της γειτονιάς σαν

να ήταν παιδί του Σπύρου και της Ευγενίας από τους Κυνοπιάστες κοντά στο Γαστούρι και όχι κόρη του Ριχάρδου Αγαπηνού από την Κέρκυρα, με καταγωγή ευγενική και περιουσία αμύθητη...

Η Κλαίλια τυλίχθηκε με τη ζεστή ρόμπα της και πλησίασε το παράθυρο. Η μπόρα είχε ξεσπάσει με ένταση. Νερό μαστίγωνε νερό και φωτιά αυλάκωνε τον ουρανό. Τα κύματα ορμούσαν με μανία στα βράχια· όμοια επέλαση στη στεριά με κυρίαρχο στοιχείο το νερό. Ήλιος πουθενά. Αναστέναξε δυνατά την ίδια ώρα που ένας κεραυνός έκανε τα παράθυρα να βογκήξουν κι αυτά. Σταύρωσε τα χέρια στο στήθος και την ίδια στιγμή συνειδητοποίησε πόσο άδεια ήταν πάντα αυτά τα χέρια... Χρόνια ολόκληρα ήταν άδεια. Άδεια από αγάπη, άδεια από ένα παιδί... Πάντα κρατούσε το τίποτα, τη στιγμή που νόμιζε ότι είχε τον κόσμο δικό της...

Του το είχε πει κάποτε κι εκείνος της είχε χαμογελάσει, όπως κάθε φορά που ήθελε ν' αλλάξει θέμα· λίγο πριν τη φιλήσει, ξεροντας ότι ήταν ο μοναδικός τρόπος για να ξεχάσει όλα της τα παράπονα, όλες τις ερωτήσεις που της έκαιγαν το μυαλό. Μια ζωή πίσω όλα αυτά· κι όμως πονούσαν ακόμη, η πληγή παρέμενε ανοιχτή. Τα λάθη της ορθώνονταν σαν τα βράχια· της κομμάτιαζαν την ψυχή. Ο χρόνος δεν είχε φέρει τη λησμονιά. Το αντίθετο. Κουβαλούσε μαζί του τον πόνο, γιατί είχε φύγει πια, είχε κυλήσει αμετάκλητα· δεν υπήρχε επιστροφή, δεν υπήρχε χαράμαδα για να προσπαθήσει να αλλάξει, να διορθώσει... Χρέη από παλιά... Τα έσερνε μαζί της... Τι κι αν έφυγε, τι κι αν θάφτηκε σε μια γωνιά της γης που λάτρευε... Η ζωή της σκισμένα χαρτιά που έκρουβε στην τσέπη της...

Ακούμπησε το μέτωπό της στο τζάμι, προσπαθώντας να

σβήσει από κει του χρόνου και του πόνου τη χαρακιά. Η επαφή με το κρύο γυαλί τη συνέφερε. Η Ευγενία θα την περίμενε στην κουζίνα και, φυσικά, θα ανησυχούσε. Πάντα ανησυχούσε για κείνην. Από τότε που η Κλαίλια θυμόταν τον εαυτό της, τα μάτια της Ευγενίας στάλαζαν αγάπη και ανησυχία...

Ο πρώτος χρόνος στο σχολείο ήταν για τη μικρή Κλαίλια αποκάλυψη. Πρώτα απ' όλα απέκτησε πολλούς φίλους και αυτό την έκανε ευτυχισμένη. Μπορεί να είχε πάντα δίπλα της την Ευγενία, μπορεί πάντα ο Σπύρος να της έκανε τα χατίρια, αλλά ήταν διαφορετικό να έχει συντρόφους που μπορούσαν να τρέχουν για ώρες χωρίς να λαχανιάζουν, να μη φοβούνται αν θα λερωθεί ή αν θα σκιστεί η ποδιά τους και να σκαρφίζονται τις ίδιες σκανταλιές με την ίδια ή και καλύτερες. Η Ευγενία απελπιζόταν μαζί της. Περνούσε αρκετή ώρα για να χτενίσει τα μακριά μαλλιά της Κλαίλιας ή να διαλέξει τους ωραιότερους φιόγκους για τις κοτσίδες της, κι εκείνη γύριζε πάντα χωρίς τις κορδέλες της και με την ποδιά τόσο ταλαιπωρημένη, που πάλευε ώρες για να τη συνεφέρει και να πάει την άλλη μέρα σχολείο η αρχοντοπούλα της με την εμφάνιση που ταίριαζε στη θέση της. Δεκάρα δεν έδινε για όλα αυτά η μικρή. Εκείνη γλεντούσε με την καρδιά της στα διαλείμματα· ωστόσο στο μάθημα άλλαζαν όλα. Το σκανταλιάρικο βρόμικο αρχοντοκόριτσο κάρφωνε τα γκριζα μάτια του στη δασκάλα και δεν τα έπαιρνε από κει, αν δεν άκουγε το κουδούνι. Σαν σφουγγάρι ρουφούσε τις γνώσεις και οι ερωτήσεις που έκανε ήταν παράξενες για ένα παιδάκι έξι χρόνων.

Σύντομα άρχισε να παρακαλεί την Ευγενία να την πάει στο σπίτι κάποιας φίλης της για να παίξουν και δειλά δειλά ζήτησε την άδεια να φέρει κι εκείνη παιδάκια στο σπίτι. Αυτό όμως

δεν μπορούσε να γίνει χωρίς την άδεια του πατέρα της· έτσι η Ευγενία βρέθηκε μπροστά του να λύνει και να δένει τα χέρια της αμήχανη.

«Τι θέλεις, Ευγενία;» τη ρώτησε ο Αγαπηνός βαριεστημένα.

«Αφέντη, είναι για τη μικρή...» άρχισε δειλά η γυναίκα.
«Την Κλαίλια μας...»

«Και λοιπόν; Σου έχω πει να μη με ζαλίζεις! Κάνε ό,τι καταλαβαίνεις μαζί της!»

«Μα, αφέντη, το κορίτσι πάει σχολείο πια...»

«Και θέλεις λεφτά;»

«Όχι, όχι... Μα τώρα πια έχει φίλες και θέλει να τις φέρει εδώ να παίξουν!»

«Εδώ; Στο σπίτι μου;» Ο Αγαπηνός την κοίταξε θυμωμένος.

Η Ευγενία, αν επρόκειτο για την ίδια, θα είχε φύγει τρέχοντας μετά το βλέμμα που της έριξε, αλλά ήταν για τη μικρή της και δε δειλίασε. «Αφέντη μου, το σπίτι είναι και δικό της. Είναι πολύ μόνο του το κορίτσι μας, δεν κάνει... Κρίμα είναι... Έπειτα, και η αρχόντισσα δε θα ήθελε τέτοια ζωή για τη μοναχοκόρη της!» Το τελευταίο το πρόφερε κρατώντας την αναπνοή της.

«Τη γυναίκα μου να μην την ανακατεύεις!» άστραψε ο Αγαπηνός όπως ακριβώς το περίμενε η Ευγενία.

«Γυναίκα σου, αφέντη μου... αλλά και μάνα της Κλαίλιας μας... Έπειτα, δε σου ζητάω κάτι δύσκολο...»

«Και θα μου κουβαλήσει μυξιάρικα που θα τρέχουν και θα φωνάζουν εδώ μέσα; Θέλω την ησυχία μου!»

«Σε παρακαλώ... Κάνε το για μένα! Ποτέ δε σου ζήτησα μια χάρη τόσα χρόνια στη δούλεψή σου. Έπειτα, εσύ όλη την ώρα είσαι κλεισμένος εδώ μέσα. Εγώ θα κρατήσω τα παιδιά μακριά από την πόρτα σου και τα παράθυρά σου... Ούτε που θα καταλάβεις ότι υπάρχουν, σ' τ' ορκίζομαι! Μη μου πεις όχι, αφέντη μου...»

Της έριξε μια αυστηρή ματιά κι ύστερα στράφηκε στο παρόθυρο και κάρφωσε τα μάτια του στον κήπο. Εκεί ο Σπύρος σκάλιζε τα λουλούδια με την Κλαίλια δίπλα του. Ο Αγαπηνός παρατήρησε για λίγο το ψηλόλιγνο κοριτσάκι· όλη της η προσοχή ήταν στραμμένη στις κινήσεις του κηπουρού, προσπαθώντας να τον μιμηθεί στην περιποίηση των λουλουδιών. Στα μάτια του ήρθε πάλι η εικόνα της γυναίκας του. Αγαπούσε τόσο τα λουλούδια· πολλές φορές λέρωνε τα χέρια της με χώματα και τότε ο Σπύρος τη μάλωνε τρυφερά πως μια αρχόντισσα δεν κάνει ν' ασχολείται μ' αυτά τα πράγματα. Η Λουκία γελούσε χαρούμενα και του απαντούσε πως, αφού τα αγαπημένα της φύτρωναν στο χώμα, τότε τίποτα κακό δεν είχε αν λέρωνε τα χέρια της μ' αυτό.

«Λοιπόν, αφέντη;» τον διέκοψε η Ευγενία από την ονειροπόληση.

«Ας έρθουν... Αλλά πρόσεξε, Ευγενία! Έτσι και ακούσω ξεφωνητά, θα τα πετάξω όλα έξω την ίδια στιγμή!» της είπε αυστηρά. «Και τώρα, άσε με στην ησυχία μου!»

Της ήρθε να του φιλήσει το χέρι από τη χαρά της, αλλά δεν το έκανε. Από κείνη τη βραδιά που είχε κλάψει στην αγκαλιά της, ποτέ ξανά δεν άφησε κανέναν να τον αγγίξει. Κι η Ευγενία τον λυπόταν, αλλά πιο πολύ αγαπούσε το κοριτσάκι της... την Κλαίλια της...

Η Κλαίλια κατέβηκε στην κουζίνα, αλλά η μυρωδιά από τη ζεστή σοκολάτα την είχε αρπάξει από τη σκάλα κιόλας.

«Ήρθες, κυρά μου;» την καλωσόρισε η Ευγενία χαμογελαστή. «Πού θα την πεις την τσικουλάτα σου, ψυχή μου;»

«Εδώ... μαζί σας...»

Της άρεσε πολύ της Κλαίλιας η ευρύχωρη, φωτεινή κουζίνα

με τις χαρούμενες κουρτίνες και τα μεγάλα παράθυρα. Τα μέσα έβλεπαν στο φροντισμένο περιβόλι και τα υπόλοιπα στη θάλασσα. Ολόγυρα ήταν γεμάτη γλαστράκια με τα μυρωδικά που χρησιμοποιούσε η Ευγενία για τα νόστιμα φαγητά της. Ήταν το βασιλείό της, εκεί όπου περνούσε τις περισσότερες ώρες της ημέρας, και η Κλαίλια είχε βάλει τα δυνατά της, όταν έφτιαχνε το σπίτι, να γίνει η κουζίνα το καλύτερό του δωμάτιο, γεμάτο σύγχρονες ανέσεις, για να μην κουράζεται ο φύλακας άγγελός της. Το μόνο παράπονο της Ευγενίας ήταν που δεν είχαν ποτέ κόσμο στο σπίτι για να μαγειρέψει για πολλούς και η Κλαίλια έτρωγε πάντα ελάχιστα. Έσπαγε το κεφάλι της να βρει τρόπους να την κάνει να βάλει έστω μια μπουκιά παραπάνω, και συνήθως κατέφευγε στα γλυκά που ήταν η μεγάλη της αδυναμία από παιδί.

Την πρώτη μέρα που ήρθαν οι φίλες της στο σπίτι, η Κλαίλια ήταν όλο εκνευρισμό. Την ώρα που η Ευγενία τη χτένιζε, η μικρή χοροπηδούσε συνεχώς και οι κοιτίδες δε βγήκαν πολύ ίσιες, αλλά δεν μπορούσε να γίνει διαφορετικά. Τα πέντε κοριτσάκια, που έφτασαν λίγο αργότερα, στην αρχή πάγωσαν στη θέα του αρχοντικού. Οι μητέρες τους, που τα συνόδευαν, δίστασαν να περάσουν την αυλόπορτα με το οικοσέμιο του Αγαπηνού. Ήξεραν βέβαια για την πλούσια συμμαθήτρια των παιδιών τους, αλλά, όταν πρωταντίκρισαν την έπαυλη σε όλο της το μεγαλείο, σκέφτηκαν να οπισθοχωρήσουν. Και θα το έκαναν, αν δεν πεταγόταν βιαστική η Ευγενία να τους ανοίξει και να καλωσορίσει τα παιδιά.

Το δωμάτιο της Κλαίλιας ήταν αντάξιο μιας πριγκίπισσας. Η Λουκία ήταν σίγουρη ότι θα έκανε κορίτσι και το είχε διακοσμήσει κατάλληλα. Ο Ριχάρδος την πείραζε, της έλεγε πως,

αν το παιδί ήταν αγόρι, θα έπρεπε να το φτιάξει όλο από την αρχή, αλλά εκείνη του τραβούσε παιχνιδιάρικα το αυτί και του θύμιζε ότι δεν έπρεπε να τα βάζει με το γυναικείο ένστικτο. Σωστό παλάτι το έκανε το δωμάτιο, χωρίς να ξέρει βέβαια πως η κόρη της θα μεγάλωνε εκεί μέσα μόνη της. Τα κοριτσάκια άνοιξαν διάπλατα το στόμα και τα μάτια στη θέα ενός παράδεισου, γεμάτου παιχνίδια, όπου όλα είχαν έρθει από την Ιταλία και τη Γαλλία. Κούκλες που έμοιαζαν αληθινές, με μαλλιά μακριά και καλοχτενισμένα, με μάτια που ανοιγόκλειναν, όχι ζωγραφιστά, και με ρούχα μεταξωτά: επίσης σε μια άκρη υπήρχε ένα τραπέζι στα μέτρα τους κι αυτό με σερβίτσια τσαγιού από πορσελάνη, ενώ παραπέρα ήταν αραδιασμένα κατσαρολικά από μέταλλο σαν αληθινά κι αυτά.

Τελικά, δε χρειάστηκε να κάνει τίποτα η Ευγενία για να κρατήσει ήσυχα τα παιδιά και να μην ενοχλήσουν τον Αγαπηνό. Κανένα δεν είχε διάθεση να βγει έξω από τον παράδεισο. Κάθισαν και έπαιξαν με τις ώρες ήσυχα, και μόνο σαν ανακάλυπταν ένα καινούργιο παιχνίδι, που έμοιαζε στα μάτια τους με μικρό θαύμα, άφηναν ένα επιφώνημα θαυμασμού: ωστόσο, ήταν αδύνατο να διαπεράσει τους χοντρούς τοίχους και να φτάσει στο άδυτο της βιβλιοθήκης, όπου έθαβε τον εαυτό του ο αφέντης του σπιτιού.

Η Ευγενία κοίταζε και δε χόρταινε το γεμάτο χαρά πρόσωπο της Κλαίλιας, καθώς μοιραζόταν τα παιχνίδια της με τις φίλες της, και κατάλαβε πως τα έβλεπε πια και με άλλο τρόπο, μέσα από το θαυμασμό των παιδιών. Για κείνη όλα αυτά ήταν η καθημερινότητα, ένα δεδομένο που δεν έκρυβε τίποτα καινούργιο. Παρατηρώντας όμως τώρα τις εκφράσεις των κοριτσιών και συγκρίνοντας τα σπίτια τους, τα οποία είχε επισκεφθεί, με το δικό της, ίσως άρχισε για πρώτη φορά να αντιλαμβάνεται τη διαφορά των κοινωνικών τάξεων.

Πάντως, τα κορίτσια πολύ γρήγορα αποδέχτηκαν τη διαφορετικότητα της φίλης τους και κατάφεραν να την αγαπούν και να τη θέλουν γι' αυτό που πραγματικά ήταν και όχι για το πλούσιο σπίτι της ή το μαγικό της δωμάτιο. Παρόλο που στην αρχή η Ευγενία φοβήθηκε, στη συνέχεια είδε με ανακούφιση ότι δεν επέμεναν να έρχονται μόνο στο αρχοντικό, αλλά συνέχισαν να καλούν την Κλαίλια και στα σπίτια τους, όπως γινόταν και πριν. Την άνοιξη πια οι ανταλλαγές επισκέψεων κόπηκαν. Ο καιρός ήταν ζεστός, οι βόλτες στη Σπιανάδα και το τρεχαλητό στο γήπεδο του κρίκει ήταν πιο διασκεδαστικά. Η Ευγενία μαζί με τον Σπύρο έπιναν το καφεδάκι τους στο Λιστόν και η Κλαίλια απολάμβανε τον ήλιο και το παιχνίδι με αγόρια και κορίτσια της ηλικίας της. Όσο μεγάλωνε, έμοιαζε όλο και περισσότερο στην αρχόντισσα, αλλά μόνο εξωτερικά. Ευτυχώς δεν είχε κληρονομήσει την εύθραυστη υγεία της. Δεν αρρώσταινε ποτέ, τα μάγουλά της ήταν κατακόκκινα και ο πυρετός ήταν σπάνιο για κείνη. Ήταν όμορφη και γερή, και το ζευγάρι την καμάρωνε σαν να ήταν δικό τους παιδί. Και μήπως δεν ήταν; Κοντά έξι χρόνια παντρεμένοι –είχαν παντρευτεί λίγο πριν από το θάνατο της Λουκίας– και η Ευγενία είχε αρχίσει να παίρνει απόφαση το χαμένο όνειρο της μητρότητας κι ας ήταν μόνο είκοσι έξι χρόνων και οι δύο. Κανένας όμως δεν το συζητούσε. Σιγά σιγά η Κλαίλια πήρε τη θέση αυτού του παιδιού, χωρίς και οι ίδιοι να το πολυκαταλάβουν.

Το επόμενο πρωινό ήταν ήρεμο σ' εκείνο τον μικρό ιδιωτικό όρμο. Η θάλασσα, σχεδόν μετανιωμένη για το κακό της προηγούμενης μέρας, γλυκοχάιδευε την άμμο, υποταγμένη, υπάκουη, κάπου κάπου παιχνιδιάρικα, σαν το παιδί που ξέρει ότι έχει κάνει σκανταλιά και προσπαθεί με γλύκες να κερδίσει και

πάλι την εύνοια των μεγάλων. Η άσπρη βάρκα ανεβοκατέβαινε δεμένη στον μικρό μόλο.

Η Κλαίλια έφτασε κοντά της και τη χάιδεψε. «Άντεξες κι αυτή τη φορά, γριούλα μου...» της είπε τρυφερά και η βάρκα λικνίστηκε από το κύμα σαν να της έγνεφε καταφατικά.

Απομακρύνθηκε. Για πρώτη φορά δεν είχε διάθεση να ταξιδέψει στα κύματα μαζί της. Στα πόδια της έφτασε η θάλασσα: η παγωμένη αίσθηση του φιλιού της την ανατρίχιασε, αλλά δεν τραβήχτηκε. Περπάτησε για λίγο, με το νερό να της φτάνει στις γάμπες, μ' ένα γλυκό μούδιασμα από το κρύο. Κοίταξε τον ουρανό. Όχι, ο ήλιος δεν είχε βγει και πάλι. Προσπαθούσε να δώσει το παρών μ' ένα φως θαμπό και ασθενικό, που δεν έφτανε για να ζεστάνει την ατμόσφαιρα. Είχε μπει ο Νοέμβρης πια και, απ' ό,τι έδειχνε, θα ήταν ένας βαρύς χειμώνας ο φετινός.

«Κλαίλια! Κυρά μου!»

Η φωνή της Ευγενίας την έκανε να στραφεί. Κρεμασμένη η μισή από το παράθυρο της φώναζε με τρόμο.

«Τι έπαθες, Ευγενία;» αντιγύρισε η Κλαίλια, αλλά ήξερε την απάντηση.

«Λωλάθηκες, κυρά μου; Τι κάνεις μέσα στη θάλασσα με τέτοιον καιρό; Έλα πάνω αμέσως! Θα κρυώσεις!»

Η Κλαίλια ήξερε ότι θα ήταν μάταιο να της αρνηθεί. Ήταν ικανή να έρθει και να την αρπάξει με το ζόρι και ας ήξερε πόσο πολύ την κούραζαν τα πολλά σκαλιά μέχρι να κατεβεί από το σπίτι στην παραλία. Η Ευγενία δε χώνευε καθόλου τη θάλασσα, δεν είχε μπει ποτέ της και δεν καταλάβαινε αυτή την αλλόκοτη, όπως την έλεγε, αγάπη της κυράς της για δαύτην. Ο Σπύρος την πείραζε πάντα που σαν νησιώτισσα δεν ήθελε ούτε να τη δει. Της έλεγε πως έπρεπε να είχε γεννηθεί σε βουνό για να μην την αντικρίζει, αλλά η Ευγενία γνώμη δεν άλλαζε. Την πρώτη και τελευταία φορά που μπήκε στη θάλασσα, όταν

ήταν πολύ μικρή, κόντεψε να πνιγεί. Από τότε ούτε που την πλησίασε ξανά.

Η Κλαίλια έκανε μεταβολή και επέστρεψε γρήγορα στο σπίτι. Το ζευγάρι την περιέμενε, ωστόσο η Ευγενία είχε τα χέρια στη μέση, σημάδι πως την κατσάδα την είχε έτοιμη.

«Κυρά μου, τι καμώματα είναι αυτά;» άρχισε μόλις την είδε. «Δε σου έφτασαν τα μπάνια του καλοκαιριού; Τι έκανες μέσα στη θάλασσα με τέτοιο καιρό;»

«Λίγο τα πόδια μου έβρεξα, Ευγενία, δεν κολύμπησα κιόλας!»

«Αυτό δα μας έλειψε! Και μετά να σε ρίξει καμιά πνευμονία κάτω και να μην ξέρω τι να κάνω!»

«Καλά, καλά... μη φωνάζεις! Δε θα το ξανακάνω! Όμως, γλυκιά μου Ευγενία, μήπως πρέπει πια να καταλάβεις ότι μεγάλωσα; Πάω πενήντα κι εσύ ακόμη μου φέρεσαι σαν να είμαι δέκα χρόνων!»

«Να μην κάνεις παιδιάστικες τρέλες, να σε λογαριάσω για μεγάλη! Κι έπειτα, δεν είσαι πενήντα ακόμη! Μόλις που έκλεισες τα σαράντα έξι!»

Όσο μιλούσε, η Κλαίλια πρόσεξε πως φορούσαν και οι δυο τα καλά τους. «Δε μου λες, Ευγενία, γιατί ντυθήκατε και οι δυο σαν να είστε έτοιμοι για βεγγέρα;»

«Ε... να, ψυχή μου... Κυριακή σήμερα», της απάντησε ο Σπύρος.

«Και λοιπόν; Θα πάτε στην εκκλησία; Πώς το πάθατε;»

«Μα σήμερα δεν είναι μια οποιαδήποτε Κυριακή. Είναι η πρώτη του Νοέμβρη!»

«Α, μάλιστα... Κατάλαβα...»

Δεν υπήρχε Κερκυραίος που να μην ήξερε τι μέρα ήταν η σημερινή. Στην πόλη γινόταν η μεγάλη λιτανεία με το σκήνωμα του Αγίου Σπυρίδωνα, που τους είχε σώσει από την πανούκλα το 1673. Μια σουβλιά στο στήθος δεν είχε σχέση με την υγεία

της, αλλά με τη μνήμη της. Είκοσι εννέα χρόνια είχαν περάσει από την πρώτη φορά που τον είδε. Μόλις δεκαεπτά χρόνων εκείνη, να ακολουθεί τη λιτανεία παρέα με τις φίλες της. Κι εκείνος... εκείνος μόλις είχε έρθει στην Κέρκυρα για να δουλέψει σαν δικηγόρος. Μια σκιά πέρασε μπροστά από τη μορφή του· την έκρουσε. Ή μήπως τα μάτια της είχαν πάλι γεμίσει δάκρυα; Όχι... Είχε χρόνια να κλάψει για κείνον... Είχε χρόνια που δεν μπορούσε να θυμηθεί το πρόσωπό του... Λες και η μνήμη της την προστάτευε... Κρατούσε με αυτό τον τρόπο μακριά τον πόνο.

Το χέρι της Ευγενίας στο μπράτσο της την επανέφερε. «Τι έχεις, ψυχή μου; Δεν είσαι καλά; Σπύρο, το γιατρό!»

Ο πανικός στη φωνή της έκανε την Κλαίλια να χαμογελάσει τρυφερά. «Την καταστροφή φέρνεις, Ευγενία! Μια χαρά είμαι! Αφαιρέθηκα για λίγο, αυτό είναι όλο! Όστε θα πάτε στην πόλη;»

«Ναι... Δηλαδή αν μας αφήνεις...» ψιθύρισε ο Σπύρος.

«Σπυρέτο, τι λόγια είναι αυτά;» τον μάλωσε. «Ποια είμαι εγώ που θα σας απαγορεύσω να πάτε όπου θέλετε; Πότε σας φέρθηκα σαν να είστε στη δούλεψή μου και όχι σαν σε δικούς μου ανθρώπους; Απλώς έλεγα... να... σκέφτηκα πως είναι καιρός πια... Θέλω να πω... θα έρθω κι εγώ!»

Οι δύο ηλικιωμένοι γούρλωσαν τα μάτια και κλονίστηκαν σαν να τους είχε έρθει κεραυνός κατακέφαλα. Η Ευγενία σωριάστηκε σε μια καρέκλα και ο Σπύρος ανακάθισε στη δική του.

«Τι πάθατε;» τους ρώτησε. «Είναι κακό που θέλω να κατεβώ στην πόλη;»

«Έχεις να το κάνεις πάνω από είκοσι χρόνια, κυρά μου!» ψέλλισε η Ευγενία.

«Και λοιπόν; Ήρθε η ώρα να γίνει! Θέλω να δω ξανά τα μέ-

ρη που μεγάλωσα... που... Τέλος πάντων! Πάω να ντυθώ!» πέταξε και εξαφανίστηκε.

Η Ευγενία χτύπησε το χέρι της στο τραπέζι. «Αυτό δε μ' άρεσε καθόλου!» σχολίασε απότομα.

«Γιατί, γυναίκα; Εσύ φωνάζεις τόσα χρόνια ότι απομονώθηκε, ότι δε βλέπει κανέναν πια, ότι έγινε ίδια ο συγχωρεμένος ο Ριχάρδος. Μπορεί να της κάνει και καλό!»

«Ποιο; Να ξαναζήσει πάλι όλα εκείνα; Όσκει, μάτια μου! Αυτά δεν είναι για καλό! Κι έπειτα... φοβάμαι τα κακά συναπαντήματα!»

«Ποια συναπαντήματα, Ευγενία; Δεν υπάρχει κανείς από το παρελθόν στην πόλη! Τόσες φορές που πήγαμε, είδες εσύ κανέναν; Έφυγαν όλοι... σκόρπισαν... εχθροί και φίλοι... Τώρα η πόλη είναι γεμάτη τουρίστες το καλοκαίρι. Οι δέκα φυλές του Ισραήλ είναι μαζεμένες!»

«Το καλοκαίρι! Τώρα είναι φθινόπωρο και σε λίγο μπαίνει ο χειμώνας. Αχ, Σπυρέτο, φοβάμαι! Δε φοβάμαι μόνο τους ζωντανούς... Τις θύμησες· αυτές τρέμω...»

«Αυτές, μάτια μου, την κυνηγούν ακόμη κι εδώ».

Λίγο πριν απελπιστεί η Ευγενία για τη συμπεριφορά της μοναχοκόρης του Αγαπηνού, η Κλαίλια ανακάλυψε το διάβασμα. Είχε πια τελειώσει την τρίτη δημοτικού, οι επιδόσεις της στα μαθήματα κάθε χρόνο καλύτερευαν, αλλά η ζωηράδα της μεγάλωνε. Και ξαφνικά η Κλαίλια ανακάλυψε τη βιβλιοθήκη...

Έμφραγμα κόντεψε να πάθει ο Αγαπηνός, όταν μια Κυριακή η πόρτα της βιβλιοθήκης άνοιξε με θράσος και η Κλαίλια έκανε την εμφάνισή της. Τον κοίταξε χωρίς φόβο. Ο πατέρας ήταν για κείνη μια έννοια ελαφρώς ακαθόριστη· μια σκιά που έβλεπε να περνάει τις νύχτες καθώς πήγαινε στο δωμάτιό

του. Η φωνή του δεν υπήρχε στη μνήμη της, σπάνια την άκουγε· κυρίως όταν μιλούσε στους υπηρέτες. Στην ίδια δεν απευθυνόταν ποτέ. Με πλήρη άγνοια του κινδύνου λοιπόν πέρασε το κατώφλι. Η ματιά της τον προσπέρασε αδιάφορα και καρφώθηκε με θαυμασμό στους τόμους των βιβλίων που γέμιζαν κάθε τοίχο από άκρη σε άκρη.

«Πω, πω, πόσα βιβλία!» αναφώνησε και επιτέλους καταδέχτηκε να τον κοιτάξει. «Τα έχετε διαβάσει όλα αυτά;» τον ρώτησε.

Ο Αγαπηνός ξεροκατάπιε. Σχεδόν φοβόταν αυτό το ψηλόλιγνο πλάσμα που ήταν πιστό αντίγραφο της Λουκίας. Όταν τα μάτια της καρφώθηκαν στα δικά του, η αναπνοή του σταμάτησε. Ήταν εκείνη που τον κοιτούσε, μόνο που στα βάθη τους δεν υπήρχε η αγάπη των δικών της.

«Τα πιο πολλά...» της απάντησε με κόπο.

«Έτσι εξηγείται...» σχολίασε σκεπτική η Κλαίλια. «Γι' αυτό δε βγαίνετε ποτέ από δω μέσα... Ε, βέβαια, θέλει πολύ χρόνο για να διαβάσεις όλα αυτά! Αλήθεια, πρέπει να τα διαβάσετε όλα;» συνέχισε η Κλαίλια, καθώς άγγιζε με δέος τους δερματόδετους τόμους.

«Τι... τι εννοείς;» Ο Αγαπηνός τα είχε χαμένα.

«Εννοώ πως κι εμένα η δασκάλα μου με βάζει να διαβάζω πολλά βιβλία και πρέπει να τα έχω μάθει ως το τέλος του χρόνου! Αλλά τα δικά σας είναι αμέτρητα! Πρέπει οπωσδήποτε να τα διαβάσετε όλα, και αν ναι, μέχρι τότε;» Και δίχως να περιμένει την απάντησή του, τράβηξε ένα βιβλίο και το άνοιξε. Μόλις προσπάθησε όμως να το διαβάσει, το προσωπάκι της σκοτείνιασε και τον κοίταξε απογοητευμένη.

Του κόπηκε πάλι η ανάσα. Τα μάτια της είχαν γεμίσει από τις γνώριμες πράσινες ανταύγειες που γέμιζαν και της Λουκίας όταν κάτι την προβλημάτιζε.

Κλαίλια... Ένα όνομα-σταθμός στη ζωή της. Η μητέρα της λάτρευε την ηρώδα του Ξενοπούλου και της έδωσε, λίγο προτού φύγει από τη ζωή, το όνομά της. Μαζί όμως της δώρισε, χωρίς να το θέλει, και τη μοίρα της λαμπερής κοντεσίνας. Υπήρχε και για κείνην ένας Παύλος-βαθιά, απόλυτα ερωτευμένος για μια ζωή. Αλλά η Κλαίλια ήθελε να γνωρίσει τον έρωτα όπως ζωντάνευε μέσα στις σελίδες των βιβλίων. Και βρήκε τον Ντένη της στο πρόσωπο του Νικηφόρου. Χρόνια μετά, μόνη και κλεισμένη στον εαυτό της, ανάμεσα σε βράχια και σπασμένα όστρακα, εξακολουθεί να ζει παρέα με θύμησες που πληγώνουν και επιθυμίες που κοιμούνται. Μα ξαφνικά ένα μικρό κορίτσι μπαίνει στη ζωή της. Και... τι παράξενο... έχουν το ίδιο όνομα!

*Μια ιστορία ρομαντική, όπως τα τρυφερά κοριτσιίστικα όνειρα.
Μια γυναίκα που αναδύεται από το σκοτεινό πέλαγος του έρωτα,
για να αντικρίσει, ώριμη πια, τον εκτυφλωτικό ήλιο της αγάπης!*

Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ
www.psichogios.gr

ΚΩΔ. ΜΗΧ. ΣΗΜ: 21340

Ε Σ Ε Ι Σ Κ Ι Ε Μ Ε Ι Σ Π Α Ν Τ Α Σ ' Ε Π Α Φ Η